

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

IX

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

15-16 квітня 2021 року

Матеріали

Станіслав Кармазін,

студент Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

**ВПЛИВ ФОРМАТУ ТЕЛЕПЕРЕДАЧІ НА МЕТОДИ ВЕДЕННЯ
ІНТЕРВ'Ю (НА ПРИКЛАДІ АВТОРСЬКОЇ ПРОГРАМИ «В ГОСТЯХ
У ДМИТРА ГОРДОНА»)**

Проблемне інтерв'ю – найскладніше з усіх різновидів цього жанру. Інтерв'юер повинен заздалегідь продумати основні тези бесіди, свої питання і судження, а також – можливі контраргументи співрозмовників, їх реакцію на свої питання і свою – на їх відповіді. Пошук найбільш раціональних прийомів ведення інтерв'ю, що допомагає висвітлити проблемні моменти, сьогодні на часі, оскільки смаки телеглядачів постійно змінюються, а задоволення потреб вибагливого споживача інформації потребує як творчого підходу, так і особливої поведінки журналіста.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про те, що жанр інтерв'ю став предметом розгляду в публікаціях науковців О. Чекмишева, М. Кім, О. Кузнецової, М. Василенко та ін. Із публікацій останніх років варто звернути увагу на статті С. Котляр та В. Федоренко [1], а також І. Венгер [2], К. Катріч, С. Демченко [3]. Проте методи ведення інтерв'ю в авторській програмі, а також манера поведінки телеведучого в кадрі, що і впливає на формат передачі, можуть стати підґрунтям для подальших досліджень розвитку жанру.

Мета статті – дослідити яким чином формат телепередачі впливає на методи ведення інтерв'ю, на прикладі авторської програми Дмитра Ілліча Гордона.

«В гостях у Дмитра Гордона» – авторська телепередача, що почала виходити в ефір з 2000-го року. В основу ідеї було покладено журналістські інтерв'ю, що опубліковані в численних книгах. Формат телепрограми – бесіди з відомими діячами культури, науки, політики, мистецтва, спорту, літератури,

космонавтики, бізнесу, журналістики, театру. Це своєрідний літопис радянської та пострадянської доби.

«Всі ці роки я активно спілкувався з людьми – простими, знаменитими, видатними і великими, – ловлячи їх часом в хвилини відвертості. Упевнений, їх долі, почуття, думки і переживання становлять безсумнівний інтерес для багатьох», – говорить журналіст [4].

У передачі використовуються відеокадри, фотографії із життя зірок. Глядачам цікаво подивитися, наприклад, на фотографії з дитинства знаменитої людини, охопити зором інформацію, почути інтонації відповіді героя телепередачі та відчути, з якою радістю або біллю людина розповідає про своє життя.

Концепцію передачі Дмитро Гордон визначає так: «Я робив інтерв'ю з тими людьми, які творили на цих землях епоху, й були самі епохою. Я робив інтерв'ю для того, аби наступні покоління, подивившись їх, мали змогу дізнатися про те, що діялося на цих землях безпосередньо від очевидців» [5].

Переглянути проект телеглядачі різного віку та категорій можуть в онлайн режимі на сторінках мережевого порталу [6]. Аудиторія – люди різного віку, яким не байдужа історія держави та регіону, в якому вони проживають.

Тривалість програми – до 50 хвилин. Програма виходила на Першому національному (переважно в суботу і неділю), на телеканалі Tonis (понеділок–п'ятниця) і ЦК (щодня). Протягом чотирьох років (2008–2012) передача виходила на ТРК «Київ».

Для телевізійного проекту «В гостях у Гордона» було обрано формат в основі якого проста і ненав'язлива бесіда, що проходить між незмінним ведучим і його гостями. Завдання автора – організувати інтерв'ю так, щоб розкрити особистість співрозмовника, з метою відвертої розмови. Особливістю програми, а також безперечною її перевагою порівняно з іншими програмами цього жанру, є той факт, що перед нами діалог, який відбувається наодинці між Д. Гордоном і зіркою.

Д. Гордон поділяє інтерв'ю на дві або три частини. Також редакція видання часто використовує прийом «незакінченого матеріалу», коли продовження інтерв'ю виходить у наступному випуску. Саме ця особливість вирізняє стиль Д. Гордона, що відповідно притягує аудиторію дивитись наступний випуск телепередачі.

Критики окремо відзначають манеру поведінки інтелігентного ведучого, що виявляє особливу тактовність та індивідуальний підхід до кожного конкретного гостя, який прийшов у студію.

Інтерв'ю переважно використовується для пояснення героєм якихось подій його життя, тоді як сама бесіда може не мати інформаційного приводу. Автор спілкується із співрозмовниками на рівних, іноді в досить відвертій формі. Не лише ставить запитання, а й підтримує сам розмову. Бесіду доповнюють архівні кадри й фотографії, які допомагають більше дізнатися про гостя. В результаті телеглядачі слухають історію з вуст тих людей, які брали безпосередню участь у певній події.

У такому форматі було випущено більше тисячі інтерв'ю, що свідчить про актуальність інформаційного продукту. Регулярно виходять нові відеоматеріали. Отож, соціальний запит на телеінтерв'ю Дмитра Гордона досить високий. Про це свідчить й активність переглядів відеоматеріалів в соціальній мережі You-Tube.

Наведемо статистику рейтингу записаних інтерв'ю. Кількість підписників на ютуб-каналі «В гостях у Гордона», який є транслятором інтерв'ю 907 000 осіб, що в середньому є високим рівнем за кількістю аудиторії на соціальній платформі. Основною віковою групою глядачів є молоді люди віком 25–35 років. Інтерв'ю користуються популярністю у різних за віком категоріях. Також аналітика каналу свідчить про те, що телеінтерв'ю Дмитра Гордона дивляться більше жінки, ніж чоловіки [7].

Телепрограма супроводжується вступною візуальною заставкою, на якій демонструються фотоматеріали із професійної діяльності та особистого життя гостя, з яким буде проведено телеінтерв'ю. Фото супроводжує озвучений текст.

Заставка закінчується демонстрацією профілю Дмитра Гордона, у відповідному дизайні телепрограми та аудіо фоном, який звучить в телепередачі понад 25 років.

Безпосередня частина телепрограми – це інтерв'ю, яке записується у затишній, комфортній для спілкування атмосфері. Місця запису відеоматеріалу – ресторан, готель або дім самого гостя, тобто камерна обстановка. Відбувається спокійний діалог, відсутня фонова музика, яка інколи може відволікати увагу глядачів від героя. Така атмосфера більш схожа на домашній куточок, в якому гість програми відчуває себе комфортніше і може відкрити історію свого життя.

Численні герої передач Дмитра Гордона неодноразово підкреслювали цю особливість. Так, Надія Бабкіна згадує: «Я зустрічалася з Дімою Гордоном, з його командою. Дуже сподобалася атмосфера й обстановка, в яку він мене запросив. У передачі ми говорили про життя, але було таке відчуття, що ми просто чайку попили. Посиділи і поговорили один з одним, і все було чудово» [8].

У більшості телеінтерв'ю темп голосу як журналіста, так й інтерв'юйованого занадто спокійний, приємний для сприймання пересічним глядачем. На це безпосередньо впливає формат телепрограми та особливість методу ведення інтерв'ю Дмитра Гордона. Для кращого розуміння ролі журналіста в кадрі даної телепрограми. Дмитро Гордон говорить: «Справа в тому, що є репутація і у мене, і у програми, яка йде попереду мене. Всі гості знають, що буде цікаво, добре і комфортно. Навіть якщо і буде пресинг, так тільки для того, щоб їх відкрити: гості розкажуть про себе з такого боку, що соромно потім не буде. Наприклад, Юрій Яковлев не хотів давати інтерв'ю, але йому подзвонив Роман Віктюк і сказав: «Юра! Це клас, ти отримаєш задоволення!». Яковлев прийшов – і не пошкодував» [9].

Як правило, питання в інтерв'ю із зіркою стосуються бажань, надій, розчарувань, стосунків з іншими людьми, дітей, батьків, друзів, про слабкі й сильні вияви «зіркового» характеру. Журналіст примушує зіркового героя

згадати дитинство, навчання в школі, перший виступ, людей, яким «зірка» завдячує своїм успіхом. Часто такі інтерв'ю у Гордона відбуваються у формі світської розмови, але частіше на зіткненні міфу й реальності, щастя та нещастя. Згадаймо інтерв'ю з Людмилою Гурченко, Наталією Кустинською.

Д. Гордон починає інтерв'ю з розігріву співрозмовника – питань, які дозволяють йому знайти спільні точки. Це можуть бути питання про мистецтво, свійських тварин, будь-які «наївні» питання про професійну діяльність людини.

Розмова проходить в одному темпі, а співрозмовник, поступово «розкриваючись», надає потрібну інтерв'юєру інформацію. У випадку з Дмитром Гордоном та його передачею-літописом ця інформація може бути не зовсім актуальною на сьогоднішній день, вона радше носить статус особистої думки, погляду очевидця на яку-небудь важливу подію, яка могла відбутися як давно, так і зовсім недавно.

В цілому варто зазначити, що основа такого інтерв'ю – це соціально важливі роздуми та авторитетні погляди на діяльність, представником якої є інтерв'ююваний. У розмові порушується проблематика часу, коли гість був найбільше в ній активний.

Гордон запрошує на авторську програму різних людей, у тому числі політиків – М. Саакашвілі, В. Ющенко, Б. Березовського, Л. Кравчука, Натана Щаранського тощо. У такій бесіді не зовсім зрозумілий кінець розмови. І все ж таки основним приводом для інтерв'ю з політиком, який поєднує в собі дві ролі – відповідального за те, що відбувається, та експерта по відношенню до дій інших осіб – є інформаційний привід, зумовлений ситуацією або проблемою. Так, наприклад інтерв'ю з Михайлом Саакашвілі, під час складної політичної ситуації в Україні, пов'язаної з його поверненням до владних структур.

Вважаємо, що для передачі Дмитра Гордона більш характерний метод опису. Це виявляється, коли журналіст говорить про свого гостя. Опитування як таке фактично відсутнє, адже формат та особливість телепрограми не підходить під використання даного методу. Зазначаємо, що, незважаючи на

особливий формат телепередачі, в матеріалах Дмитра Гордона витримано всі журналістські вимоги щодо інтерв'ю.

Список використаних джерел:

1. Котляр С. В., Федоренко В. П. Авторська програма – обличчя вітчизняного телебачення. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія : Аудіовізуальне мистецтво і виробництво. 2018. Вип. 1. С. 5–17.
 2. Венгер І. Авторські програми в контексті комерційного телебачення *Теле-та радіожурналістика*. 2014. Вип. 13. С. 169–175.
 3. Катріч К., Демченко С. Стиль ведучого як вагома складова в авторських програмах формату «трепел-журналістика». *Молодий вчений*. 2015. № 6 (3). С. 132–134.
 4. Гордон – Україна, Россия, Ukraine, Russia (English subs). URL : <https://youtu.be/in7tepc2shg>
 5. Гиркин (Стрелков). Донбасс, МН17, Гаага, ФСБ, полудохлый Путин, Сурков, Божий суд. «ГОРДОН» (2020). URL : https://youtu.be/hf6K6pjK_Yw
 6. В гостях у Гордона. URL : <https://youtube.com/user/vgostyahugordona>
 7. Гордон показав, сколько десятков тысяч долларов в месяц зарабатывает в ютубе URL : https://youtu.be/sh5pZhv_mkk
 8. Надежда Бабкина. «В гостях у Дмитрия Гордона» (2004) URL : <https://youtu.be/rQScg2zD8F4>
 9. Юрий Яковлев. «В гостях у Дмитрия Гордона». 1/2 (2008). URL : <https://youtu.be/yu-9oCELvu8>
- Науковий керівник:* Н. С Подоляка, кандидат наук із соціоціальних комунікацій, доцент кафедри української літератури, методики її навчання та журналістики Ніжинського державного університету

Карина Ведмидера,

студентка Сумського державного університету

ОБРАЗ ВОЛЬОВОЇ ЖІНКИ

У ТВОРАХ КЛИМА ПОЛЩУКА І МИКОЛИ БАЙКОВА

Проблематика, що стосується жінок, здавна цікавила письменників і науковців. Вона досить різнопланова: особливості жіночих типів, гендерний аспект, феміністичний дискурс. Так, Микола Костомаров та Іван Франко піднімали тему емансипації жінок. Наталя Кобринська та Олена Пчілка дали змогу українській літературі почути «інтелігентний жіночий голос, а разом з ним феміністичну ідею» [4, с. 70]. Дослідниці Соломія Павличко і Віра Агеєва через звернення до модерністських і постмодерністських тенденцій вивчали